

Vape-teemainen vanhempainilta

23.4.2024

Esittelijät:

Essi Witka, terveydenhoitaja

Heli Hietanen, erityisnuorisotyöntekijä

Jenni Palén-Teinilä, Ankkuritiimi

Niina Stenberg, koulukuraattori

Sanni Ristolainen, Ankkuritiimi

Tiina Peltola, hyvinvointikoordinaattori

Vape

Vape eli sähkötupakka on noussut nyt isoksi ilmiöksi nuorten ja lastenkin keskuudessa valtakunnallisesti. Samaan aikaan, kun tupakan poltto on vähentynyt reippaasti, on tilalle tullut vape ja nikotiinipussit. Eritoten vape on tehty hyvin houkuttelevaksi lapsille ja nuorille.

Tilaisuudessa oli näytillä oppilailta takavarikoituja vapeja tutkittavaksi. Kuten esimerkkikuvista huomaat, tuotteisiin ei välttämättä edes kiinnitä huomiota, ellei tiedä edes mihin kiinnittää huomiota, koska muotoilu on tehty näyttämään esimerkiksi tussilta, hajuvesipullolta, juomatölkiltä yms. Haju on yleensä makeahko karkki/hajuvesimäinen, eli kokonaisuudessaan tuote vetoaa lapsiin ja nuoriin ja vaikuttaa harmittomalta.

Tuote koostuu säiliöstä, höyrytimestä (vastuksesta), e-nesteestä, makunesteestä ja akusta sekä ulkokuoresta, joka voi olla minkä mallinen vain.

Hart vape – Peach Ice
Omg
6.90€ 4.90€

Hart vape – Blueberry
Ice Omg
6.90€ 4.90€

Miksi sitten vapettelusta pitäisi olla huolissaan?

Usein vapet sisältävät runsaasti nikotiinia, joka aiheuttaa voimakasta riippuvuutta ja on myrkyllistä. Sähkö tupakoissa käytetyissä nesteissä on yleensä nikotiinisuoloa, jolla saadaan nesteestä yhä vahvempaa ilman, että maku muuttuu kitkeräksi.

Myös nikotiinittomista nesteistä on löydetty nikotiinia, vaikka merkinnöissä lukee muuta. Ongelma on se, että monesti vapejen valmistusta ei ole valvottu, joten neste voi käytännössä sisältää mitä vain. Vaikka merkinnät pitäisivätkin paikkansa, ei neste silti ole turvallista.

Makuaineet, joita käytetään maustamaan nesteitä, ei ole tarkoitettu hengitettäväiksi. Kuumentuneena ja höyrystyneenä niistä syntyy pienhiukkasia, jotka kulkeutuvat keuhkojen kautta verenkiertoon.

Joidenkin tutkimusten mukaan makuaineet voivat aiheuttaa keuhkoille jopa enemmän haittaa, kuin nikotiini.

Nesteen peruspohjana käytetyt kasviglyseroli ja propyleeniglykoli ja tiedetään, että ainakin glyseroli on höyrystyessään myrkyllistä. Lisäksi vapenesteistä on löydetty myös monia epäpuhtauksia kuten kasvimyrkkyjämiä, raskasmetalleja, säilöntäaineita ja jopa pesuaineita. Eräs tutkimus paljasti nuorten suosiman vapenesteen sisältäneen vaarallisen määrän lyijyä, joka on hermomyrkky. Lyijy on luultavasti peräisin itse laitteesta, josta liukenee nesteeseen myös elimistöön kuulumattomia aineita.

Jokioinen ja vape

Jokioinen on ollut mukana VapaaVapesta-kampanjassa yhdessä useiden muiden Kanta-Hämeen kuntien kanssa. Kampanjalla pyrittiin lisäämään tietoutta vapettamisen haitoista nuorille.

Jokioisten nuorisotoimi teki kampanjan aikana kyselyn Paanan koululaisille. Kyselyyn tuli vastauksia yhteensä 156. Vastausten mukaan 34 % oli tarjottu vapea, mutta polttanut oli vain 12,2 % sekä päivittäin polttaa 3,2 % vastaajista. Kyselyn perusteella vapea ei siis käytä juuri kukaan, mutta koulun näkökulmasta tilanne on kuitenkin toinen.

Paanan koulussa on huomattu varsinkin vessoissa sähkö tupakointia ja välituntisin nurkan takana. Vessoissa vapettaminen tosin on huomattavasti vähentynyt sillä, että jälki-istunnon uhallla vessaan saa mennä vain yksin. Vapet takavarikoidaan nuorilta, jos niitä nähdään ja tarpeen mukaan ilmoitetaan huoltajalle epäilyksistä.

Koulussa jaetaan tietoa vapen sekä muiden päihteiden käytön haitoista. Kirjaston takana on suosiossa oleva vapettelupaikka kuten myös urheilukentän alue/kopit.

Viime vuoden kouluterveyskyselyssä Jokioisten 8. ja 9. luokkaisista oppilaista päivittäin sähkösavuketta käyttäviä oli 13,9 %, kun koko maan vastaava luku oli 6,6 %. Lukema on myös naapurikuntia isompi.

Käyttää sähkösavukkeita päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista			
		2021	2023
Koko maa	miehet	3,4	6,9
Koko maa	naiset	1,1	6,4
Koko maa	yhteensä	2,3	6,6
Kanta-Hämeen hyvinvointialue	miehet	4,5	7,7
Kanta-Hämeen hyvinvointialue	naiset	1,5	9
Kanta-Hämeen hyvinvointialue	yhteensä	3	8,4
Forssa	miehet	5,4	4,5
Forssa	naiset	2,8	6,6
Forssa	yhteensä	4,1	5,5
Humppila	miehet		
Humppila	naiset		
Humppila	yhteensä		
Jokioinen	miehet	11,3	13
Jokioinen	naiset	2,7	14,8
Jokioinen	yhteensä	6,3	13,9
Somero	miehet	1,2	7,4
Somero	naiset	0	7,7
Somero	yhteensä	0,6	7,5
Tammela	miehet	10,5	
Tammela	naiset	1,7	
Tammela	yhteensä	5,9	6,3

Nuorison on helppo hankkia vapea

Esimerkiksi Snapchatin välityksellä. Pienellä vaivalla löytää monta ”välittäjää” lähialueelta, jotka myyvät eteenpäin. Myynti voi tapahtua käteisellä tai mobilepayn kautta, joten kannattaa kiinnittää huomiota nuoren rahan käyttöön tai, jos yllättäen ilmaantuu kalliin oloisia tavaroita tai suurehkoja summia rahaa nuorelle käyttöön, kyselkää mistä ne ovat peräisin.

Sähkötukointi on tällä hetkellä iso villitys ja todella vaikea puuttua. Muistaahan sen omasta nuoruudestaankin, miten sitä ei välttämättä osannut ajatella mitä seurauksia mistäkin asiasta oikeasti koituu tai mahdollisesti koituva haitta tuntui niin kaukaiselta, että siitä ei välittänyt.

Kiitos kaikille mielenkiinnosta!

**Lopuksi vielä hyödyllisiä sivuja,
joista voi käydä katsomassa
lisätietoa aiheesta:**

[https://ehyt.fi/paihde-peli-
info/nikotiinituotteet/sahkosavukkee](https://ehyt.fi/paihde-peli-info/nikotiinituotteet/sahkosavukkee)
[t/
https://nuortenlinkki.fi/tietopiste/pika
tieto/sahkotupakka/](https://nuortenlinkki.fi/tietopiste/pika-tieto/sahkotupakka/)

[https://www.fressis.fi/kanava/nikotii
nituotteet/](https://www.fressis.fi/kanava/nikotii-nituotteet/)